

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20 kr., za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 20. marca 1861.

Kaj je bolje: globoko ali plitvo oranje?

Angleži in Belgijanci, katerih kmetovanje je na najvišji stopnji, so se najbolj globokega oranja poprijeli, in orjejo, kakor skušnje pripovedujejo, včasih celó do 27 pavcov debele brazde s skozi in skozi železnimi plugi. Če nam ni ravno tako ravnati, vendar je prav, da to vemo.

Da se bo sčasoma globoko oranje tudi pri nas vpe-ljalo, posebno v debeli zemlji, je gotovo, kakor hitro se bodo naši kmetovavci prepričali, da je na globoko izorani brazdi več pridelka kakor na plitvo izorani.

Da je globoko oranje posebno v debeli zemlji bolje od plitvega, se vsak kmetovavec že iz sledečega prepriča:

1. Koreninam se globokeje zemlja prerahlja, da se lože bolj ukoreninijo in na vse strani razprosté; če pa korenine globokeje v zemljo segajo, tudi bilke bolj spešno in krep-keje rastejo. Skušnje učé, da mnogoverstne rastline, če njih korenine po 4 do 7 pavcov globoko segajo, se boljše ponašajo, kakor pod brazdo, ktera je le po 3 do 4 pavce globoka; pri globokem oranji ne zadevajo korenine tako naglo na spodnje terdne tla kakor pri plitvem, kjer je brazda komaj 2 do 4 pavce debela; zato je tudi zernje na tako plitvo orani njivi slabo, dostikrat tudi gluho, po-sebno ob suhih letinah, slama pa navadno slaba.

2. Bolj ko je njiva globoko orana, manj močirna je od une, ki je plitvo orana. To se pri debeli zemlji prav lahko zapopade iz tega, da zemlja, ki je 6 ali še več pavcov globoko preorana, brez škode več mokrote povžije, kakor njiva enake debelosti, če je komaj za 3 pavce glo-boko preorana.

3. Če je njiva globoko preorana, ji suša nikoli toliko škode ne prizadene, kakor plitvo orani, ker vlažnost delj časa v sebi ohrani.

4. V globoko preorani zemlji pognejajo hitreje gnojni drobci in žito potem hitreje raste in bogateje obrodi. An-gleži terdijo in pravijo, da je na takih njivah pridelano žito dosti boljšega jedra in težje.

5. Na globoko obdelanih njivah ne poleže žito tako rado.

6. Globoko orane njive napravimo zmožne tudi za take rastline, ktere potrebujejo za njih goršo rast tudi globokeje zrahljane zemlje, kakor, na priliko, ogeršica, koruza, repa, krompir, pesa itd., in posebno pa razne deteljne plemena.

Nasprotniki globokega oranja pa pravijo, da plitvo oranje se je že od starodavnih časov obdržalo, in staro kopito jim več veljá kakor mlada pamet. Oni pravijo:

1. Žita v 3 do 4 pavce globoko preorani zemlji imajo že dovelj prostora, se na vse plati lahko razprostirati in spešno rasti, če se le njiva dobro pognoji; oni pravijo

2. da se gnoj, če pregloboko v zemljo pride, preveč razgubi in rastlinam ne hasne toliko, ko na plitvo orani njivi in terdijo, da se preveč mertvice na verh spravi, ki ni za rast pripravna; dalje pravijo,

3. da je globoko oranje pretežko, delo predolgo terpi, in da jim prevelike stroške prizadeva, zato ker morajo za globoko oranje več in močnejše živine vprezati.

Al vse to nasprotovanje stoji na slabih nogah, se vé, če je zemlja dosti debela.

Pervi ugovor podré že to, da se na njive ne seje samo žito, ampak tudi take semena, ktere svoje korenike globokeje v zemljo spuščajo, kakor detelja, trava in druga klaja.

Ravno tako tudi drugi ugovor ne more obveljati. Ako se pred setevjo njiva večkrat preorje in spraši, se podorani gnoj z zemljo tako pomeša, kakor je za rast raznega žita najboljše, ravno tako se tudi vlažnost po večkratnem oranji tako po brazdah razdeli, da žitu nikakor ne škoduje, ampak le hasne.

Da pregloboko oranje predolgo terpi in preveč stroškov prizadene, je pač res; al kdo si zamore brez denarja in v enem hipu kaj boljšega pri kmetijstvu napraviti! Menda nihče!

Če se bomo globokega oranja, se vé da le v debeli zemlji, sploh poprijeli, se bomo v malo letih prepričali, po bolji in bogateji žetvi, da nismo zastonj delali; oni gospo-darji pa, ki se še vedno plitvega oranja deržé, bodo spo-znali korist globoke rali.

Na Bokalcah mesca sušca 1861.

J. F. Zevnik.

Gospodarska novica.

(Kebri za juho). „Novice“ so nam že večkrat po-vedale, kaj in kako s kebrri ravnati, da se pokončajo in kar je moč v prid porabijo. Pa nam vendar še povedale niso, da se iz kebrov ravno tako dobra juha (župa) skuhati dá, kakor jo gosposke kuharce iz rakov skuhajo. „Kaj pa še?“ — bojo morebiti nekteri bravci pri teh besedah za-kričali — „pojte rakom žvižgat s kebrovo juho!“ Ne, pri-jatli moji, da bi vam silil tako jéd na mizo; le povedati vam hočem kaj novega od kebrov, in vašo pozornost toliko bolj obrniti na kebre; če več govorimo od njih, bolj jih bomo začeli pokončevati in toliko bolje bo za nas. V časniku „Iris“ smo brali sledeče: Dr. Schneider iz Fulde tako-le piše: Kdo bi verjel, da kebrri (hrošči) tako dobro juho dajo, kakor se tukaj v Fuldi res iz njih kuha in rada vživa. Kuha se kakor rakova juha. Kebri, ki se jih za enega človeka 30 šteje, se taki, kakor se vjamejo, operó in v možnarji stolčejo, z razbeljenim sirovim maslom cvrejo in potem v goveji juhi skuhajo; ko se je na situ precedila in na opečen kruh vlila, se potem na mizo dá. Če je prav goveja juha slaba, ji kebrri posebno dober okus dajo; bolja je in redivniša kot rakova juha; ima dober duh, barvo pa ko kebrove repetnice.

Juri Pajk.

(Velika kaljivost pšeničnega zernja). Da je žitno zernje dolgo časa kaljivo, je sploh znano; da pa ostaja tavžent in več let kaljivo in rodovitno, menda ne vejo ljudje. Pokazala se je pa ta žitna lastnost lani na Francozkem.

Nek učen Francoz, potovaje po Egiptu in ondi preisko-vaje starodavne kraljevske spominke in gomile, je najdel v nekem grobu med drugimi starinami tudi 5 pšeničnih